

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L. 22: Forslag til lov om ændring af lov om kommunal aktivering. (Ændring af ydelser og tilbud m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 4/10 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Inger Bierbaum (S):

Vi vil i Socialdemokratiet støtte forslag, der motiverer unge til at få uddannelse og dermed bedre muligheder for varig beskæftigelse. Det er fremgået af hele den debat, vi har haft i dag.

Dette forslag om ændring af lov om kommunal aktivering skal ses i sammenhæng med en række andre forslag til fremme og forbedring af uddannelsesmulighederne for unge og også for kontanthjælpsmodtagere, nemlig i et forløb af 18 måneders tilbud – en udvidelse fra de nuværende 6 måneder. I de senere år har en alt for stor gruppe unge ikke fået en uddannelse, og det skal der rettes op på ved at forstærke indsatsen over for disse unge.

Ved vedtagelse af lovforslaget skal der i kommunerne ske en styrkelse af både rådgivningen og vejledningen over for unge kontanthjælpsmodtagere. Specielt skal vægten lægges på uddannelsesmulighederne, og det gælder både det ordinære uddannelsessystem og alternative, tilrettelagte aktiveringsstilbud, der blander uddannelse og praktik. Med øgede kvalifikationer vil også kontanthjælpsmodtagere være bedre rustede til fremtidig beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Den forbedrede indsats gælder især for de unge under 25 år. De skal nu også have udarbejdet en handlingsplan – og det senest efter 13 ugers kontanthjælp – som giver både ret og pligt til et tilrettelagt uddannelsesforløb i de 18 måneder:

For kontanthjælpsmodtagere over 25 år skal handlingsplanen som nu udarbejdes senest efter 6 måneder.

Men handlingsplanen skal tilrettelægges individuelt. Den skal være relevant i forhold til arbejdsmarkedets behov, og der skal som sagt lægges stor vægt på uddannelsesaktiviteten. Handlingsplanen skal i øvrigt revideres hver 6. måned af hensyn til eventuelle justeringer.

Da forslaget lægger vægt på et individuelt uddannelsesforløb i almene jobtræningspladser så begrænses de til unge, som i forvejen har en kompetencegivende erhvervsuddannelse, eller til unge, der forinden har været igennem et 18 måneders forløb. Er det tilfældet, vil der som i dag skulle stilles et jobtræningstilbud på 6 måneder til rådighed. Alle skal som i dag selvfølgelig stå til rådighed for det ordinære arbejdsmarked.

I forbindelse med harmoniseringen og aktiveringsindsatsen over for alle unge, både dagpengeberettigede og kontanthjælpsmodtagere, foreslås det, at unges – de 18-24-åriges – beskæftigelsestillæg fastsættes til 8 kr. pr. time, og for unge over 25 år vil tillægget fortsat være de 15 kr. Disse beløb lægges så oven i kontanthjælpen, og herefter vil de matche en halv dagpengesats eller anden uddannelsesydelse nogenlunde.

Ifølge forslaget vil kontanthjælpsmodtagere over 25 år også kunne få adgang til voksen- og efteruddannelse i lighed med dagpengemodtagerne, og det er en god ligestilling.

Der lægges også op til, at igangsætningsydelsen går fra at være en retsbestemt ydelse til at være en skønsbestemt.

De økonomiske beregninger bliver en merudgift på ca. 62,5 mio. kr. i 1996 stigende til ca. 100 mio. kr. i de følgende år. Dette deles så mellem stat og kommune, og det skal selvfølgelig forhandles imellem parterne i det kommunale styre.

Dette forslag til ændring af lov om kommunalt aktiveringstilbud vil efter Socialdemokratiets opfattelse motivere en meget stor gruppe af unge til at få en uddannelse – den gruppe unge, som i dag ikke får nogen som helst uddannelse overhovedet. Vi kan derfor anbefale forslaget.

Jeg vil desuden gerne have lov at sige, at jeg har lovet CD's ordfører, som ikke kan være til stede her i aften, at meddele, at CD støtter lovforslaget.

Flemming Oppfeldt (V):

Lad mig sige med det samme: Det ligger lidt tungt med Venstres tilslutning til dette lovforslag. Udgangspunktet for vores stillingtagen til velfærdssamfundets udvikling er, hvorvidt flere eller færre kommer fra passive ydelser til aktiv beskæftigelse. Vi har svært ved at se, at dette forslag ændrer væsentligt på det forhold. Faktisk mener vi, at forslaget på ét punkt stiller de socialt dårligt stillede ringere.

Venstre siger: Det skal altid kunne betale sig at arbejde. Det skal altid kunne betale sig selv at gøre en opsøgende indsats. Og vi har også i vores forslag, »Reform '96«, foreslået, at man allerede aktiverer fra første dag.

Men hvad er det, forslaget her siger? Aktiveringsforløb skal forstås som uddannelsesaktiviteter, og dermed afskæres jobtræning f.eks. i de private virksomheder. I § 4, stk. 1, foreslås indsat:

»Tilbud om jobtræning kan dog kun gives til kontanthjælpsmodtagere under 25 år, som har gennemført en uddannelse, der berettiger til optagelse i en arbejdsløshedskasse, eller som har afsluttet et tilbud om aktivering af 18 måneders varighed.«

Dermed siger forslaget goddag til hele projektkulturen, som der i forvejen findes så meget af i den sociale beskæftigelsesverden. Det drejer sig om projekter af alle mulige størrelser og varierende lødighed, personlighedsudviklende kurser, teater, musik, dans, gøglertrupper, kamelridning – alt sammen velmenende projekter, som ikke fører ret mange steder hen.

Socialpolitikken og arbejdsmarkedspolitikken drives af en projektkultur og en projekttænkning, som ikke nødvendigvis altid tager udgangspunkt i en opkvalificering af de ledige med henblik på varig beskæftigelse. Jeg har bemærket mig, at socialministeren selv udtaler, at projektkulturen er kommet for at blive.

Man kan derfor se forslaget til kommunal aktivering som en åben ladeport for denne industri, som beslutningstagerne får sværere og sværere ved at gøre op med. Danmark har fået et projektindustrielt kompleks, og vi udnytter ikke opsvinget til at frigøre os fra denne tænkning.

Hvis en ung vil i privat jobtræning, skal vedkommende først gennemgå et 18 måneders projektaktiveringsforløb. Det siges i bemærkningerne til forslaget, at jobtræningen kun skal kunne etableres for den gruppe af unge, der enten har en erhvervskompetencegivende uddannelse, eller som allerede har gennemført et aktiveringstilbud på 18 måneder.

Venstre bestrider bestemt ikke, at uddannelse er vejen frem for mange unge, men uddannelse skal være præget af kvalitet, og så skal der være mulighed for at vælge noget andet på hyldeerne i samarbejde med de unge ledige. Det kan være jobtræning i private virksomheder. Det ses overhovedet ikke nævnt i forslaget.

I virkelighedens verden er der nogle, der har været ude af beskæftigelse i et stykke tid, og for dem, der ikke kender en arbejdsplads, kan normerne, omgangstonen, kravene, mødetidspunkt og den slags være en overraskelse, ligesom det kan være krævende at følge en uddannelse. Derfor kan den bedste introduktion til et uddannelsesforløb gå over en jobtræning, gerne på en normal arbejdsplads, med de krav, man stiller der. Den jobtræning eller den private aktivering, der finder sted her, er med til at fastholde de ledige i uddannelse eller arbejde. Det viser alle undersøgelser.

Hvilke unge er det, som bliver ramt af forslaget? Det kan være en uddannelsestræt student. Det sker faktisk. Og her er et forløb på en rigtig arbejdsplads, støttet eller understøttet, det allerbedste tilbud. Det kan være de dårligst fungerende unge, f.eks. vore unge indvandrere eller bogligt meget svage unge. De er bedst hjulpet af en jobtræning for at komme i uddannelse senere.

Det er meget overraskende for Venstre, at regeringen helt har overset denne dimension. Der skal virkelig ændres mange steder og meget massivt i forslaget, før vi helhjertet kan give vor tilslutning.

Bendt Bendtsen (KF):

Lovforslaget er endnu et i rækken af forslag, som er fremsat forud for finanslovforhandlingerne. Lovforslaget omhandler som bekendt adskillige indsatspunkter for at styrke arbejdsmarkedsindsatsen og uddannelsesmulighederne.

Hvad angår vejledningsindsatsen, skal kommunerne fremover specielt lægge vægt på at vejlede kontanthjælpsmodtagere om mulighederne for at deltage i ordinære uddannelser som alternativ til aktivering.

Det kan godt være, at vi her på Christiansborg er et stykke bagud i forhold til virkeligheden, for det sker jo vitterlig allerede nu ude i kommunerne, og jeg er godt klar over, at det er bedre at få unge ind i en ordinær uddannelse frem for at deltage i en kommunal aktivering.

Ikke mindst det økonomiske incitament i kommunerne gør dette helt klart. Dog må vi ikke glemme, at vi stadig har en tung ende, som består af de dårligst stillede unge, som ikke er motiverede for en uddannelse, og jeg mener, vi bliver nødt til at tage stilling til dette forhold i forbindelse med behandlingen af lovforslaget.

Udarbejdelsen af en individuel handlingsplan for alle kontanthjælpsmodtagere er et forhold,

som vi vil se nøje på under udvalgsarbejdet. Spørgsmålet er netop, om en handlingsplan inden for 13 uger er realistisk, og det vil vi godt se nærmere på. Det er ikke, fordi vi ikke ønsker at stille krav. Vi har sammen med Venstre fremsat ønske om, at der stilles krav om straksaktivering. Det er sket i mange kommuner sammen igennem, og resultatet har jo også vist sig.

Jeg har et par bemærkninger til afgrænsningen af målgruppen for jobtræning. Det er et af de steder i lovforslaget, vi er meget kritiske over for. Vi mener, at jobtilbudene med løntilskud i private virksomheder er et af de rigtig gode tiltag.

Så vil jeg vende tilbage til den tunge ende. Vi må huske på, at der er en gruppe unge, som hverken orker eller magter at gå i gang med en uddannelse, og når man nu udelukker unge under 25 år fra at komme ud i private virksomheder og få løntilskud, kan jeg godt befrygte, at vi vil tabe nogle af de unge mennesker på gulvet.

Samtidig har jeg noteret mig, at der i afsnittet om forslagens økonomiske konsekvenser står anført, at ændringen vedrørende anvendelse af jobtræning med løntilskud vil medføre en merudgift på ca. 75 mio. kr. i 1996 og herefter ca. 100 mio. kr. pr. år. Jeg vil spørge socialministeren: Er det den offentlige aktivering, der er så dyr i forhold til den private jobtræning, eller hvad? Er det tilfældet, vil vi være endnu mere kritiske.

Med hensyn til en udvidelse af aktiveringsperioden fra 6 til 18 måneder er vi nok igen i den situation, at det allerede pågår mange steder. Netop systemet med 6-måneders-perioden og den mellemliggende periode, der udfyldes med kurser, benyttes af mange kommuner, fordi man godt ved, hvad passivitet kan føre til. Det er efterhånden ved at være velkendt, også her i huset.

Om ændringen af beskæftigelsestillægget for individuel jobtræning kan jeg blot sige, at fra konservativ side ønsker vi helt at fjerne tillægget på 15 kr. pr. time. Det er vores udgangspunkt. Vi har nu haft et år til at vurdere dette tillæg, og mange i aktivering har haft svært ved at se forskellen på aktivering og individuel jobtræning.

Samtidig kan vi se på økonomien i denne del af forslaget. Ministeriet har skønnet, at det medfører en mindreudgift på 45 mio. kr. i 1996 og 55 mio. kr. i de følgende år at sænke grænsen for de unge under 25 år fra 15 kr. til 8 kr. Det kunne jo være interessant at høre, hvad mindreudgiften ville blive, såfremt tillægget helt blev fjernet.

Vi står i dag med et lovforslag, der tilhører finanspakken, som er fremsat, inden forhandlingerne er nået i mål. Det er uhørt, hvis man ønsker at forhandle reelt.

Aage Frandsen (SF):

Da SF's ordfører på dette område, hr. Villy Søvndal, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre SF's synspunkter.

SF ser dette lovforslag i sammenhæng med de forslag angående en aktiv arbejdsmarkedspolitik, som vi har diskuteret tidligere i dag, og de betænkeligheder – for at sige det mildt – vi har haft over for disse forslag, er de samme, som vi har ved dette forslag.

Vi mener, at når det drejer sig om disse ting, skal man primært satse på almindelige uddannelsespladser og de erhvervsuddannelser, vi kender, herunder EGU, og for nogle unges vedkommende regulære job. Vi kan godt dele nogle af de opfattelser, som kom til udtryk fra Venstres og De Konservatives ordførere om, at der sikkert er unge, hvor det i hvert fald i en overgangperiode er bedre at sikre dem et regulært job og ikke de eksisterende jobtræningsforløb, som i mange tilfælde er noget forfærdeligt noget efter vores opfattelse. De skal have regulære job for at kunne komme ind på arbejdsmarkedet og ad den vej også få en uddannelse, for en uddannelse er selvfølgelig vigtig for alle unge. Men nogle unge har altså haft nogle oplevelser her i livet, som gør, at hvis de møder noget, der minder om en uddannelse på det pågældende tidspunkt, løber de skrigende væk.

Med disse bemærkninger skal jeg altså sige, at SF ikke kan tilslutte sig forslaget.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Da vores ordfører på området, hr. Bjørn Elmquist, heller ikke kan være til stede, har jeg lovet at sige følgende:

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med den generelle aktiveringsplan på det arbejdsmarkeds- og socialpolitiske område, som regeringen har fremsat forslag om, og selvfølgelig også i sammenhæng med ønsket om styrke voksen- og efteruddannelsesområdet.

Hovedformålet med dette forslag er at motivere kontanthjælpsmodtagere, i særlig grad de unge under 25 år, til at få en kompetencegivende uddannelse i stedet for jobtræning. Regeringen ønsker at styrke mulighederne for, at kontanthjælpsmodtagere kan deltage i uddannelsesstilbud som et alternativ til et aktiveringstil-

bud, fordi vi ved, at det, der først og fremmest giver adgang til arbejdsmarkedet, er en uddannelse. Derfor skal jobtræning kun kunne etableres for den gruppe unge, der enten har en erhvervskompetencegivende uddannelse eller allerede har gennemført et aktiveringstilbud på 18 måneder. Kontanthjælpsmodtagere under 25 år uden en kompetencegivende uddannelse får således efter 13 uger ret og pligt til et aktiveringstilbud på 18 måneder, men ikke ret til jobtræning.

Ifølge forslaget vil de uddannelsesmæssigt svage stillede over 25 år også få øgede muligheder for at deltage i voksen- og efteruddannelse.

I Det Radikale Venstre finder vi, at forslaget falder fint i tråd med regeringens aktiveringspakke og det samlede oplæg til en indsats på voksen- og efteruddannelsesområdet.

Tom Behnke (FP):

I Fremskridtspartiet mener vi, at målet skal være fast beskæftigelse til de ledige hurtigst muligt. For at nå det mål er det vigtigt at gøre sig klart, at det er meget individuelt, hvad der skal til, før man når frem til det. Nogle har brug for uddannelse, nogle har brug for et jobtilbud, og andre igen har brug for aktivering af den ene eller den anden art.

Men lovforslaget fra ministeren går i den modsatte retning. Det er forkert, som ministeren lægger op til, at lægge tingene i så faste rammer. Ministeren gør det f.eks. til et krav, at man som ledig skal gennem en uddannelse eller et aktiveringstilbud på 18 måneder, før jobtræningen overhovedet kommer på tale, selv om det godt kunne være, at netop jobtræningen var det eneste, der skulle til for nogle af de ledige. Men de skal altså efter ministerens forslag først igennem en uddannelse eller et aktiveringstilbud på 18 måneder, før det er muligt at få jobtræning.

I øvrigt er forslaget netop på dette punkt – det synes jeg i hvert fald – fyldt med en række selvmodsigelser. Det foreslås, at aktiveringstilbudet skal være en forudsætning for jobtræning. Men hvis man undersøger det, opdager man, at netop jobtræning er en del af aktiveringstilbudene, og det kan jeg ikke helt få til at hænge sammen. Der er flere andre selvmodsigelser i forslaget, så det bliver ikke nemt for dem, der skal administrere loven, at finde ud af, hvad det egentlig er, de skal sætte de ledige til. Men det kan være, ministeren kan rede det ud på et tidspunkt, for det fremgår i hvert fald ikke af forslaget.

Fleksibilitet er som sagt et vigtigt nøgleord, når vidt forskellige mennesker skal i arbejde igen, og dermed har jeg også sagt, at ministerens forslag om, at alle skal igennem et uddannelses-tilbud, er forkert. Det vil give en fastlåsning af de ledige i systemet, og det har vi bestemt ikke behov for. Til gengæld mener jeg i modsætning til ministeren, at de unge, der er begyndt på en uddannelse, skal have lov til at færdiggøre den, inden de så bliver sendt ud i beskæftigelse, også selv om der skulle dukke et arbejde op i mellemtiden. Påbegyndes en uddannelse, skal den efter min opfattelse gennemføres, for ellers vil de ledige blive endnu mere rodløse og få et indtryk af, at her var endnu en opgave, de ikke fik fuldført, en opgave, som ikke blev løst.

Hvis det stod til Fremskridtspartiet, skulle der stilles langt flere krav til de ledige, end ministeren lægger op til. F.eks. er et arbejde et arbejde, og så nytter det ikke noget, at nogle af de ledige har fine fornemmelser og ikke vil påtage sig det ene eller det andet arbejde. Hvis en ledig ikke vil tage det arbejde, der er til rådighed, og som vedkommende bliver tilbudt, er det bare ærgerligt, og så skal kassen lukkes i efter vores opfattelse.

Det skal altid kunne betale sig at påtage sig et arbejde. Det nytter ikke noget, at der rent faktisk er ret mange ledige, som ville få mindre ud af at påtage sig et arbejde end ved at være ledige, som flere undersøgelser har påvist.

Jeg mener også, at der skal føres en helt anden, konsekvent kontrol med fremmødet, når ledige kommer i uddannelse eller i et beskæftigelsestilbud. Hvis de ikke møder frem hver dag og til tiden, skal kassen lukkes i. En vigtig forudsætning for at sikre, at de ledige kommer tilbage på arbejdsmarkedet og bliver der, er nemlig, at der bliver stillet krav, herunder krav om fremmøde til det, man har påtaget sig. Men det skal selvfølgelig være tilladt at blive syg f.eks. Det skal man selvfølgelig have lov til, men ellers skal arbejdet eller den aktivitet, man er sat til, passes.

Det fremgår også, at forslaget vil medføre en merudgift på mere end 100 mio. kr. De penge skal findes et eller andet sted, og det betyder, at skatteyderne skal lægge 105 mio. kr. i kassen, så vidt jeg husker. Alene det, at der skal betales mere i skat, er i sig selv årsag til, at der bliver flere ledige. Vi ved, at det høje skattetryk er en af de største årsager til ledigheden. Hvis man virkelig ønskede at få de ledige i rigtig beskæftigelse og ikke i nogle projekter rundt omkring i

kommunerne, skulle man i stedet tage sig sammen og få skatterne sat ned, så ville det komme helt af sig selv, for så ville produktiviteten stige, og dermed ville der blive behov for alle.

Men samlet set kan Fremskridtspartiet ikke støtte det lovforslag, som ministeren her har fremsat.

Bruno Jerup (EL):

Lov om kommunal aktivering har jo aldrig været Enhedslistens kop te, og det forslag til ændring af loven, som er fremsat fra regeringens side, er heller ikke noget, som kan vinde støtte.

At man udvider aktiveringstilbudet fra 6 til 18 måneder lyder måske positivt i nogles ører, men det er igen den slags tilbud, man ikke kan sige nej til. Det er blot en udvidelse af det allerede indførte tvangsarbejde, og nu kommer der et helt års tvangsuddannelse oveni – i alt 1½ års tvangsarbejde, og det svarer jo stort set til den straf, man får for at lave et millionkup. Så den forlængelse af aktiveringstilbudet fra 6 til 18 måneder, som er foreslået i bl.a. punkterne 10 og 11, åbner en ladeport for alle mulige kreative tanker i kommunerne for at finde på idiotarbejde som strandrensning, og hvad ved jeg.

Hverken når det drejer sig om uddannelse eller arbejde, kommer det til at handle om et reelt tilbud. Der er ikke tale om overenskomst-mæssig løn, der er ikke tale om ret til at optjene dagpenge, og der ikke tale om, at man har en egentlig ansættelseskontrakt, så på de punkter betyder loven indførelse af meget mere af noget meget dårligt. Oven i den udvidede tvangsarbejdsperiode sænker man beskæftigelsestillægget fra 15 kr. til 8 kr. i timen, svarende til den forringelse, man har lavet for de a-kasseforsikrede ved at halvere deres dagpenge, og det er måske en eller anden slags symmetri eller proportionalitetstanke, regeringen har fået ind i hovedet.

Begrundelsen for at hugge disse penge er, at det ikke må være mere favorabelt for de unge at være på dagpenge end at uddanne sig. Vi kan bestemt ikke se nogen fordel i at gøre det. Vi mener, at man i stedet burde give de unge nogle reelle muligheder for at få arbejde, nogle reelle muligheder for at få ordentlige uddannelser, sørge for, at de har en ordentlig økonomi, mens de uddanner sig, og sørge for, at de får en ordentlig løn i de job, man tilbyder dem fra kommunens side. Men det er jo ikke det, man lægger op til. Det er et stort sammensurium af

tvangsarbejde og tvangsuddannelse, regeringen har skruet sammen med dette lovforslag.

Man ønsker også at styrke vejledningsfunktionerne, og rent umiddelbart lyder det jo også godt nok. Isoleret set kan vi ikke have noget imod, at man vejleder bedre; men vi kan have noget imod, at der laves handlingsplaner, hvis disse planer ikke er seriøse og ikke er udtryk for den enkeltes egne ønsker – altså ikke tager udgangspunkt i den enkeltes egne muligheder og behov, men derimod bliver nogle plighthandlingsplaner, som ikke har andet indhold end at være noget, kommunerne skal have lavet eller være terapi for sagsbehandlere eller være et eller andet, man kan dunke den pågældende oven i hovedet med en gang imellem.

Men hvor er borgerne egentlig henne i alt det, regeringen er ved at stille op nu? Hvor er den tilsyneladende begunstigede omsorg, man tillægger borgerne? Det er svært at se den. Som vi ser det, bliver borgerne tilsyneladende blot brikker i et statsligt og kommunalt spil. Kommunerne har pligt til at udarbejde handlingsplaner, og borgerne har pligt til at lade sig behandle. Men hvilken ret har borgerne? De bliver snoredukker, der af stat og kommune skal føres frem til et ubestemt mål.

I bemærkningerne til forslaget står der, at kommunerne skal have mulighed for at afslå et ønske om at deltage i uddannelse, hvis der er sandsynlighed for, at kontanthjælpsmodtagerne i løbet af uddannelsesperioden vil blive tilbudt stabil og ustøttet beskæftigelse. Men en sådan formulering er reelt en blokering for hvad som helst. Man kan jo altid tænke sig, og enhver kommune kan forestille sig, at der på sigt vil være mulighed for, at den pågældende kan komme i arbejde, og dermed kan man afslå et uddannelsesønske, som ellers kunne være fornuftigt og kunne føre frem til et mål.

Alt i alt kan vi sige, at der ikke er meget positivt i denne her lovændring. Den fører til mere bureaukrati i kommunerne, og det har ministeren også selv erkendt i lovteksten. Der skal selvfølgelig ansættes nogle sagsbehandlere, så møllen kan køre, så det koster også flere penge. Det skulle man tro var godt, men desværre kan vi ikke se, at det bureaukrati, man bygger op her, fører til noget godt.

I stedet for at gå ad denne vej skulle man sætte sig som mål, at der kom flere uddannelsesmuligheder, at der kom flere jobmuligheder på reelle betingelser, og at man forbedrede de økonomiske forhold for de uddannelsessøgende og

de arbejdende. Det ville der være perspektiv i i stedet for dette juks.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det var synd, at taletiden blev opbrugt, for jeg savnede nogle uddybninger af noget af det, som hr. Bruno Jerup fremførte her fra talerstolen.

Hr. Bruno Jerup sagde noget i retning af »strandrensning og andet idiotarbejde«. Hvad mener hr. Bruno Jerup med det? Er det ikke en voldsom hån over for de mennesker, der hver eneste dag yder et stykke seriøst arbejde for, at vi kan have et rent og flot strandmiljø i Danmark? Hvor blev alle visionerne om, at vi skal have et pænt og rent miljø, af? Det er altså idiotarbejde at lave strandrensning og den slags, men hvad mener hr. Bruno Jerup med det? Hvorfor er det ikke et værdigt arbejde ligesom alt muligt andet?

Jeg kunne måske give hr. Bruno Jerup ret i, at nogle af de projekter, man laver ude i kommunerne med tømme-vandpyt-projekter og sådan noget, hvor man graver et hul og dækker det til igen, er idiotarbejde. Men det var ikke det, hr. Bruno Jerup sagde. Han sagde »strandrensning og andet idiotarbejde«, men nu får hr. Bruno Jerup mulighed for at uddybe det.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan jo starte med at takke hr. Tom Behnke for at give mig ekstra taletid.

Sagen er, at idiotarbejde er alle former for tvangsarbejde, og så er det sådan set ligegyldigt, hvor kloget det måtte se ud. Ordentligt arbejde er arbejde, hvor der foreligger en overenskomst, et arbejde, man selv kan vælge og selv kan søge, hvor man har ret til at organisere sig i en a-kasse, hvor man har ret til dagpenge, og hvor man har almindelige overenskomstmæssige beføjelser og muligheder for at sige på en ordentlig måde til andre: Jeg ønsker at forbedre mine forhold, jeg ønsker i det hele taget at blive respekteret for det, jeg gør. Det er et arbejde, hvor man har mulighed for at angribe sin arbejdsgiver og sige: Det her er for dårligt, jeg vil gøre det på en anden måde, og jeg vil have nogle andre forhold.

Se, det er værdigt arbejde. Men det er ikke værdigt arbejde, når staten eller kommunen eller hr. Tom Behnke finder det passende at kommandere folk ud til det, og så er det sådan set ligegyldigt, om der er tale om skolelærere eller om folk, der renser strande.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne takke de partier, der har støttet lovforslaget, og jeg vil også gerne benytte anledningen til at udrede nogle misforståelser.

Den grundlæggende filosofi bag forslaget ligger helt i forlængelse af den filosofi, der ligger bag loven om kommunal aktivering, nemlig at man skal lave en indsats for de penge, man får udbetalt af det offentlige. Det er til gavn for én selv, fordi man bliver beskæftiget med noget fornuftigt, og jeg er helt enig med hr. Tom Behnke i, at det at rense strande og andre former for oprydningsarbejde er en overordentlig fornuftig beskæftigelse. Det er den filosofi, vi viderefører her.

Vi synes, der er en mangel ved den eksisterende lov, fordi kommunerne har mulighed for at trække de unge ind og ud af beskæftigelsesprojekter: Ind i 6 måneder, ud i 3 måneder, ind i 6 måneder osv. Det er fuldstændig rigtigt, som hr. Bendt Bendtsen sagde, at der er kommuner, der fastholder længere forløb på de steder, hvor de skønner, det er nødvendigt; men vi synes, det er en god idé, at unge, der har brug for det, kan få et lidt længere forløb, så vi synes, at alle unge i alle kommuner skal have den mulighed.

Men omvendt er vi også opmærksomme på, at vi skal passe på, at de unge ikke bliver hængende i aktiveringsforløbene, og det er en af grundene til, at vi siger, at unge under 25 år også skal have en handlingsplan. Nu bliver kommunerne pålagt at holde øje med de unge hele tiden og ikke så at sige glemme dem i et beskæftigelsesprojekt, men hele tiden sørge for, at de kommer i gang med et rigtigt arbejde eller en rigtig uddannelse, hvis der er mulighed for det.

Den anden grund til, at der skal laves en handlingsplan, er selvfølgelig at gøre en så stærk indsats som muligt for, at en aktivering får den unge ud af kontanthjælpsystemet og er med til at finde en vej tilbage på arbejdsmarkedet eller tilbage i uddannelsessystemet.

Men den forstærkede indsats er sådan set den vigtigste ændring i forslaget. Jeg er helt enig med hr. Flemming Oppfeldt og hr. Bendt Bendtsen, når de siger, at vi her har at gøre med unge, hvor det er meget vigtigt at få en del af dem ud i rigtigt arbejde, fordi det kendetegner dem, at de er utrolig trætte af skolen.

Der er flere måder til at komme ud på en rigtig arbejdsplads, og jeg skal ikke fortænke nogen i, at man kan løbe lidt sur i begreberne i en lovgivning som denne, hvor vi jo opererer

med både jobtræning og individuel jobtræning. Begge former for jobtræning kan foregå på en almindelig arbejdsplads, og en af forskellene er sådan set aflønningen, idet jobtræning er lønnet som et ganske almindeligt job, men en del af lønnen består af et offentligt løntilskud.

Vi har været bekymrede for, at hvis man uden videre kan fortsætte med jobtræning i kontant-hjælpssystemet, kan det komme til at betyde, at der er nogle unge, der bliver fristet til at søge over i kontanthjælpssystemet, fordi der her er mulighed for at komme på en ret høj ydelse, nemlig den, der svarer til højeste dagpengesats. Sådan er det jo tit i lovgivningen, at man står med forskellige, modstridende hensyn, man skal veje op mod hinanden.

Når der er et forslag om at begrænse jobtræningen, hænger det sammen med, at vi ikke vil have nogen former for sovepude i systemet; men det betyder ikke, at jeg ikke er fuldstændig enig i, at mange unge har godt af at komme ud på en rigtig arbejdsplads. Når man spørger kommunerne, siger de, at det kan man også bruge den individuelle jobtræning til, og den individuelle jobtræning er aflønnet med kontanthjælpen plus beskæftigelsestillægget på 15 kr., som det altså nu bliver foreslået at sætte ned til 8 kr. Så min store forhåbning er, at der fortsat vil blive gjort en stor indsats for at få de unge ud på arbejdspladserne med individuel jobtræning.

Jeg vil sige til hr. Bendt Bendtsen, at jeg ikke helt kan se logikken i, at hr. Bendt Bendtsen godt kunne gå med til at opretholde jobtræningen med aflønningen på 11.000 kr. om måneden, men vil af med beskæftigelsestillægget på sølle 8 kr. i timen. Jeg tror, det er godt, at man oven i den ret lave ungdomsydelse har en gulerod i form af et ekstra beløb til betaling for arbejdstøj og transport, og det er altså ikke nogen guldgrube, vi taler om.

Derudover er der en vis forstærket indsats for at få nogle af de unge til at gå i gang med en uddannelse. Men den uddannelse, vi taler om, er i vidt omfang en introducerende uddannelse til de rigtige uddannelser, for det er jo stadig sådan, at på de uddannelser, hvor man får SU, kan man ikke samtidig få kontanthjælp. Vi taler altså om et mindre, smalt område, hvor man kan tage en uddannelse, samtidig med at man får kontanthjælp, og her er det vigtigt for mig, at det også er uddannelsesforløb, der er præget af praktisk orienteret undervisning, fordi vi ved, at det er den undervisningsform overhovedet, der appellerer stærkest til de unge, der ikke vil gå i

gang med en rigtig SU-berettiget undervisning eller en undervisning med uddannelsesgodtgørelse.

Jeg håber altså, at når vi får klargjort noget af det, jeg betragter som helt klare misforståelser, vil hensigten i lovforslaget i virkeligheden vise sig at være den samme, som flere ordførere gav udtryk for, så vi på den måde kan få en bredere tilslutning til forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 23: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af beskæftigelseskrav og forlængelse af periode for unge kontant-hjælpsmodtagere).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 4/10 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Inger Bierbaum (S):

Lovforslag nr. L 23 skal også ses som et tiltag for at få flere unge kontanthjælpsmodtagere under 25 år til at gå i gang med en uddannelse, og det skal samtidig ligestille dem med andre uddannelsessøgende.

Som vilkårene er i dag, kan en ung kontanthjælpsmodtager, der har haft en sammenhængende 12-måneders-periode med månedlige indtægter på 60 pct. af højeste dagpengesats opnå at få kontanthjælp på voksensatsen, altså